

Seat No. : _____

SD-127

September-2020

M.A., Sem.-IV

510-EA : Gujarati

(સાહિત્ય અને કળામીમાંસા)

Time : 2 Hours]

[Max. Marks : 50

- સૂચના : (1) વિભાગ-2 પ્ર-9માં માગ્યા પ્રમાણે ઉત્તર આપો.
(2) જમણી બાજુના આંક ગુણ દર્શાવે છે.

વિભાગ - 1

નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ લખો :

1. કળાની વિભાવના ચર્ચો. 14
2. પ્રસ્તુતિકરણ અને વાણિજ્યની કળાઓનો પરિચય આપો. 14
3. કળા સર્જનમાં અનુભૂતિ અને અનુકરણનું મહત્ત્વ સમજાવો. 14
4. કળા સર્જનમાં પ્રેરણાનું મહત્ત્વ સ્પષ્ટ કરો. 14
5. કળાના આસ્વાદ અને અર્થઘટનના પ્રશ્નો સદષ્ટાંત ચર્ચો. 14
6. કૃતિ ભાવનની મહત્ત્વની સમસ્યાઓની સદષ્ટાંત ચર્ચા કરો. 14
7. કળાના સ્વરૂપ સંદર્ભે રાજેન્દ્ર શાહના 'ધ્વનિ' કાવ્યસંગ્રહની સમીક્ષા કરો. 14
8. રાજેન્દ્ર શાહના ગીતોની વિશેષતા ચર્ચો. 14

9. નીચેનામાંથી કોઈપણ આઠ પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો :

- (1) કઈ કળાનું ઉપાદાન શબ્દ છે ?
- (2) કળામીમાંસા શાસ્ત્ર કે વિજ્ઞાન ? જણાવો.
- (3) સૂર કઈ કળાનું ઉપાદાન છે ?
(ચિત્ર, શિલ્પ, સંગીત)
- (4) કળા પ્રવૃત્તિ કેવળ માનવીય નથી. – વિધાન સાચું કે ખોટું ?
- (5) ‘પ્રેરણા’ સંજ્ઞા માટે અંગ્રેજીમાં કયો શબ્દ પ્રયોજવામાં આવે છે ?
- (6) ‘પ્રેરણા અજાગૃત ચિત્તમાંથી ઉદ્ભવે છે.’ – વિધાન કયા પાશ્ચાત્ય ચિંતકનું છે ?
- (7) ‘પોએટિક્સ’ પુસ્તકના લેખકનું નામ જણાવો.
- (8) પ્રેરણા દેવી તત્ત્વ છે. – વિધાન ખરું કે ખોટું ?
- (9) કયા સંસ્કૃત મીમાંસકે ‘સર્જક સર્જક છે અને ભાવક ભાવક છે’. – એમ કહ્યું છે ?
- (10) અભિનવ ગુપ્તએ કવિ અને સહૃદય બેઉને ભેગા ગણાવી તેમને સરસ્વતીનું તત્ત્વ કહ્યા છે. – વિધાન ખરું કે ખોટું ?
- (11) અર્થઘટન _____ સાપેક્ષ સંજ્ઞા છે.
- (12) રાજેન્દ્ર શાહ કયા યુગના કવિ છે ?
(સુધારકયુગ, પંડિતયુગ, અનુગાંધીયુગ)
- (13) રાજેન્દ્ર શાહના ‘ધ્વનિ’ કાવ્યસંગ્રહની પ્રથમ આવૃત્તિ કઈ સાલમાં પ્રકાશિત થઈ હતી ?
- (14) રાજેન્દ્ર શાહના કયા ગીતમાં ફાગણ માસનો મહિમા નિરૂપાયો છે ?
(ફરી ફરી ફાગુન આયો રી, શેષ અભિસાર, આયુષ્યના અવશેષે)
- (15) ‘તને જોઈ જોઈ તોય તું અજાણી’ રચનાનું સ્વરૂપ જણાવો.
(સોનેટ, ખંડકાવ્ય, ગીત)
- (16) રાજેન્દ્ર શાહના કયા કાવ્યમાં મૃત્યુની મંગલમયતા આલેખાઈ છે ?
(શેષ અભિસાર, ફરી ફરી ફાગુન આયો રી, આયોજી વૈશાખ લાલ આયોજી)